SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 122/04-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. apríla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. K. P., bytom B., zastúpeného advokátkou Mgr. M. M., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VI Gc 2164/02, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. K. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2004 doručená sťažnosť Ing. K. P., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. M. M., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. VI Gc 2164/02.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že 25. júna 2002 podal generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podnet na podanie návrhu na zapretie otcovstva k M. P., na základe ktorého vykonala Okresná prokuratúra Bratislava V šetrenie podmienok pre podanie takéhoto návrhu. Sťažovateľ sa s bývalou manželkou RNDr. D. P. zoznámil v letných mesiacoch roku 1982. Manželstvo uzatvorili 26. februára 1983. V tom čase už jeho manželka čakala dieťa – M. a uviedla aj meno muža, s ktorým dieťa čakala, avšak sťažovateľ v tom čase tomu neprikladal veľký význam. Spočiatku manželstvo bolo harmonické. Neskôr sa však vzťahy v manželstve začali zhoršovať, čo vyústilo do rozvodu manželstva. Vzťah medzi sťažovateľom a synom M. je negatívny, nekomunikujú spolu, syn ho za otca neuznáva a ignoruje ho. Dňa 25. septembra 2002 bola doručená odpoveď Krajskej prokuratúry Bratislava sp. zn. Kc 3056/02, v ktorej bolo uvedené, že k rozhodným skutočnostiam RNDr. D. P. vypovedala zhodne, avšak aj ona a aj M. P. sa odmietli podrobiť krvnej skúške, preto nie je možné objektívne preukázať, že otcovstvo sťažovateľa je vylúčené. Pretože s týmto výsledkom sťažovateľ nebol spokojný, podal 15. októbra 2002 generálnej prokuratúre opakovaný podnet, v ktorom poukázal na zhodnosť jeho výpovede a výpovede bývalej manželky, a na to, že bude až úlohou súdu, aby účastníkom prikázal podrobiť sa krvnej skúške. Na základe tohto podnetu generálna prokuratúra v odpovedi zo 16. decembra 2002 oznámila, že tu nie je dôvod na zmenu stanoviska v danej veci. Dňa 8. decembra 2003 podal sťažovateľ generálnej prokuratúre ďalší opakovaný podnet. Generálna prokuratúra oznámila sťažovateľovi 11. decembra 2003, že tu nie je dôvod na podanie návrhu na zapretie otcovstva.

Podľa sťažovateľa bolo konaním generálnej prokuratúry porušené jeho základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že generálny prokurátor odmieta podať návrh na zapretie otcovstva podľa § 62 ods. 1 zákona č. 94/1963 Zb. o rodine v znení neskorších

predpisov (ďalej len „ zákon o rodine“) z dôvodu, že bývalá manželka sťažovateľa a M. P. sa odmietajú podrobiť krvnej skúške, a to aj napriek tomu, že sťažovateľ a jeho bývalá manželka vypovedali zhodne ohľadom toho, že sťažovateľ nie je biologickým otcom dieťaťa M. P. Podľa sťažovateľa dôkaz krvnou skúškou by sa mal uskutočniť až v súdnom konaní, pretože iba súd si môže tento dôkaz vynucovať.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Právo Ing. K. P. domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky porušené bolo.“

Sťažovateľ ďalej navrhol, aby ústavný súd:

„1) Prikázal Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, aby vo veci konala.

2) Priznal mi nárok na náhradu trov konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky a to za 2 úkony právnych služieb 2 x 4.534,- Sk a 2 x 136,- Sk administratívny paušál, celkom spolu 9.340,- Sk.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa právneho názoru ústavného súdu čl. 46 ods. 1 ústavy je potrebné vykladať v spojitosti s čl. 51 a čl. 2 ods. 2 ústavy. V spojení s čl. 51 ústavy, pokiaľ ide o spôsob, ktorým sa každý môže domáhať svojho práva, a to len v medziach zákonov, ktorými sa čl. 46 ústavy vykonáva. Sťažovateľ preto musí pri domáhaní sa svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu rešpektovať ustanovenia zákona, ktorý upravuje postup pri realizácii práva na súdnu a inú právnu ochranu. Takýmito zákonmi sú v oblasti súdnej ochrany Občiansky súdny poriadok, Trestný poriadok, zákon o ústavnom súde a v oblasti inej právnej ochrany je to napríklad zákon o správnom konaní a zákon o prokuratúre (I. ÚS 26/94). Takýmto zákonom, v rámci ktorého je možné domáhať sa svojich práv, je aj zákon o rodine.

Sťažovateľ v konaní generálnej prokuratúry namietal, že odmietla podať návrh na zapretie otcovstva podľa § 62 ods. 1 zákona o rodine aj napriek zhodnej výpovedi

sťažovateľa a jeho bývalej manželky, že on nie je biologickým otcom M. P., pričom návrh nebol podaný z dôvodu, že sa RNDr. D. P. a M. P. odmietli podrobiť krvnej skúške.

Podľa § 51 ods. 1 zákona o rodine ak sa narodí dieťa v čase od uzavretia manželstva do uplynutia trojstého dňa po zániku manželstva alebo po jeho vyhlásení za neplatné, považuje sa za otca manžel matky.

Podľa § 57 ods. 1 zákona o rodine manžel môže do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa dozvie, že sa jeho manželke narodilo dieťa, zaprieť na súde, že je jeho otcom.

Podľa § 58 ods. 1 zákona o rodine ak sa narodí dieťa v čase medzi stoosemdesiatym dňom od uzavretia manželstva a trojstým dňom po tom, keď manželstvo zaniklo alebo bolo vyhlásené za neplatné, možno otcovstvo zaprieť len vtedy, ak je vylúčené, že by manžel matky mohol byť otcom dieťaťa.

Podľa § 62 ods. 1 zákona o rodine ak uplynula lehota ustanovená na zapretie otcovstva jedného z rodičov, môže generálny prokurátor, ak to vyžaduje záujem spoločnosti, podať návrh na zapretie otcovstva proti otcovi, matke a dieťaťu.

Z ustanovenia § 62 ods. 1 zákona o rodine vyplýva, že generálny prokurátor môže podať návrh na zapretie otcovstva za splnenia podmienky, že uplynula lehota na zapretie otcovstva a vyžaduje to záujem spoločnosti. Zo zákonnej dikcie § 62 ods. 1 zákona o rodine „môže generálny prokurátor“ vyplýva, že posúdenie dôvodnosti podania návrhu na zapretie otcovstva a následné podanie takéhoto návrhu je vo výlučnej dispozícii generálneho prokurátora. Generálny prokurátor, ktorý je oprávnený na podanie takéhoto návrhu, nie je povinný takýto návrh podať ani ak sa osoba, ktorá podala podnet na podanie takéhoto návrhu domnieva, že sú splnené všetky podmienky uvedené v § 62 ods. 1 zákona o rodine. Podanie návrhu na zapretie otcovstva podľa § 62 ods. 1 zákona o rodine je vo výlučnej dispozícii generálneho prokurátora. Na podanie tohto návrhu nie je právny nárok. Sťažovateľ mal možnosť zaprieť otcovstvo v lehote šiestich mesiacov odo dňa, keď sa dozvedel, že sa jeho manželke narodilo dieťa, avšak toto svoje právo v tejto lehote

neuplatnil. Keďže podanie návrhu podľa § 62 ods. 1 zákona o rodine je právnym prostriedkom, ktorý je daný do výlučného posúdenia generálneho prokurátora.

Z dikcie citovaného ustanovenia vyplýva, že nejde o právny nárok, ktorého by sa sťažovateľ mohol domáhať sťažnosťou s tým, že mu generálny prokurátor bráni v prístupe k uplatneniu svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. V danom prípade ide o právnu možnosť, ktorá spočíva v právnej úvahe generálneho prokurátora, ktorého úvahu nemožno nahradiť konaním, resp. príkazom iného orgánu verejnej moci.

Ústavný súd už v inej veci uviedol, že keďže navrhovateľ žiadal také konanie, ktoré ústavný súd nebol oprávnený uskutočniť, bolo potrebné jeho sťažnosť odmietnuť (II. ÚS 33/00).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2004